

ACC. N:R M. 9548:1-95

Landskap: Småland

Upptecknat av: H. J. Nilsson

Härad: Östra

Adress: Mariadalsholm

Socken: Kråkshult

Berättat av: Egna minnen

Uppteckningsår: 1945

Född år 1865 i Kråkshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lilla jul och lilla julafton. s. 1-2.

Lilla julafton.

Hyrdelsmassan för landtmannen. s. 3.

Lucia. s. 4.

Tomasdagen - Tomtemässan s. 5.

Tomasvatten i Smedjan s. 6.

Natten i Smedjan. s. 7.

föreläsningen.

L.u.F. 47

1958
1865
93 år
Föd 26/10/58

ACC. NR. M. 9548:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lilla jul och lilla julafton

I min hemtrakt innan östra härad Småland
hadde dom alltid för sed att fira kyndelsmass-
san som lilla julen, fast ej med sådana
högtidliga former som lilla julen.

Kyndelsmassdagen infaller alltid den andra
^{Februari} januari, och skulle firas som jungfru Marie
kyrkogång eller kyrkstämning, eller 40 dagar
efter Jesu födelse juldagen. Det var en
hel del seder som vid kyndelsmassan som
man skulle iakttaga, kommare fick ej spinna
lilla julafton, ty då span dom bort linlyckan
å fick dålig linväxt det är ett, man fick
ej hugga ved den julafton, ty om kreaturen
steg på dessa tvätar så fick dom Bolhulta
(Bålder i Klövåren) jag minns min gamla farmor
bar upp Spinnrocken på vinden å tackte den
med sitt förkläde.

Lilla juleafton.

Var nu ej alla julkalaser slet, så skulle dom avslutas då, ofta så skulle en del av gägnen i den överflöd sparas till lilla juler, särskild ölet i brödet, barnen skulle spara på sina julkakor för att kunna bjuda sina kamrater smaka dem vid tillfället. Ty barnen skulle då få sin julfäst även äldre ungdom var då med för att riktigt få dansa ut julen under tiden skulle alla julkusen sletbrännas mellan julen och kyrndelsmässan skulle klädtvätten utföras, jag ^{hörd} någon gång att en gammal som var Socknens barnmorska fanns i Kattenlösa sade, att vätten var var kraftigast att tvätta kläder uti mellan jul kyrndelsmässan, ty då tvättade jungfru Maria barnklädet under den tiden.

ACC. N:R M. 9548:3.

bonnföränd

Kyndelsmassan för lantmännen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Årens för lantmännen hadde tillägnad
ingen bemärkelse, ty man ansågs det att
vintern var halvgången och att ej
mer än hälften av fodret fick vandra
blodrat ty då var det slut innan det
fanns utelott. Då man ett julfirandet var
slut, så började bondens omtanke om
vårens förestående arbeten, och att
tyda å vinder hur dan våren skulle
bliva. Då tänkte man på hur långt
vädret var vid Kyndelsmassodagen
det var en allmän sägen att om tuppen
kunde dricka takdroppvatten, Kyndelsmassodagen
så skulle oxen kunna dricka bäckvatten
Vårfeudagen. Vårfeudagen infaller den
25. Mars

ACC. NR. M. 9548:4

Luccia.

Att fins Luccia har aldrig förekommit på denna del av mellersta Småland jag har utfrågat många som är mycket gamla ända till 65. a 70. men dem som jag sjelf, har aldrig hört talas om sådant i vår ungdom, för 75. är sedan, det är ju möjligt att det förekommit i storstäderna, men ute på landet är seden obekant på äldre tider. Men nu på nyare tiden skänks ända ej heller denna sed. Knappast i något större samhälle, jag är nu sjelf 80 år men har aldrig sett någon Luccia bord som dem nu kallas.

Men Tomasdagen däremot har alla tider låtit tala om sig som marknadsdag.
(Tomtemässan)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tomasdagen Tomtemässan

Stagarna före Tomtemässan skulle alla starkt vara fullständigt överstöckade, denna Tomtemassa ~~var~~ den näst bråkande i arbetsfygda under hela vintern, ty då måste även mätternas tagas i anspråk för arbete inomhus. Tomasdagen skulle så många som möjligt till städerna både för att köpa och sälja till julen.

Tomtematten mellan kl: 12 å. två fick inget arbete utföras, ty det Tomtematten gjorde någon det så blev det matgångar hela julen för kamsje sjukdom å död under det kommande året. Jag hade många Tomtesågnar från min gamla farmor men jag minns dem ej, men jag vill tala om en igen upplevelse en natt 1891.

Tommasmatten i Smedjan

År 1891, jag var då Gårdsmed på Gripslunds
Kärrgård, det hadde blivit en förfärlig
halka dagarna före julen, och det kom
upp bud från Kusken Björkaren, att jag
måste smida skarpa skor till ⁴ hästar
så han fick börja sko så fort det blev
dager Tommasdagen, det ~~blev~~ ^{blev} alltså ett
tungt natt arbete, och jag hadde endast
en 1/2 års pojke till hjälp ä han blev som
-någ ä fick gå hem. Så vi åtit kväll kl 10
så säger jag till min gamle far: nu
går jag till smedjan, jag måste arbeta
hela natten på hästskorna, nå då får
du inte, sa far, utan gå nu hem kl 12
ä vila dig ett par timmar, så ska jag gå
med ner ä hjälpa dig så har! nåj! jag håller
nog på hela natten tyckte jag om det går

ACC. N:R M. 9548:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Natten i Smedjan

Jag väste ju på förhand sagnen om tyst-
israd ett par timmar, men jag var ensig
och ville pröva om det fanns någon
verklighet i den gamla sagnen.

Kom nu upp kl. 12 så far, för då har
jag köpt kaffe så han så dricke vi
å jag går med ner sen jag började
på mina hästsko med all kraft, å allt
gick så lätt å fort å bra, men då
klockan blev $\frac{1}{4}$ över tolv, så blev jag
så pas trött på lampans lyste dåligt
och inte blåste bälgen bra, så järnet
blev ej varmt, då blev jag nog lite
skraj, så jag stannade av för någon
minut, i smedjan blev det dödstystnad
då tenkte jag! det är väl bäst att jag
går upp å dricker kaffe som far sa.

ACC. N:R.

M. 9548:8.

Landskap: Småland Upptecknat av: K.J. Nilsson
 Härad: Östra Adress: Mariannelund
 Socken: Kråkshult Berättat av: Egna minnen
 * Uppteckningsår: 1945 Född år 1865 i Kråkshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det händes inte litet att jag hem för att
 beröra återvända men jag var ensamt
 jag skrevade ner kompen å gick till dasset
 då jag stod där så kom det mig i
 minnet en sak som min granne Klas på
 en gång berättat då han sågade en Tannas-
 matt vid Wattenlösa sägen. Jag tog upp
 en sanning i kastades den bak bergens
 blund skrotet under det jag sade högt
 här får du en slant om jag får sväda
 i natt, du ser hur bratt jag har med
 kastsamma, en annan matt så skall
 jag inte störa dig. Så gick jag hem
 i förväntan att få se resultatet

Skriv endast på denna sida!

fots.

ACC. N:R. M 9548:9.

Landskap: Småland Upptecknat av: K.J. Nilsson
 Härad: Östra Adress: Mariannelund
 Socken: Kråkshult Berättat av: Egna minnen
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1865 i Kråkshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ja! så som det var väl att du kom hem
 nu går du väl inte tillbaka i natt utan
 gå nu ä till dig till Kl. 4 a. 5. Pojkens
 skildert hadde vaknat, ja! så jag, jag
 skall gå med det som då jag druckit
 mitt kaffe, far ble nu nästan arg,
 men jag gick ä Pojkens ville gå med
 han var ju 13 år gammal, ä vi började
 allt gick som en maskin utan trängsel
 och jag måste tillägga, att så driftigt
 och turligt som jag smidde Janssmattan
 det kan jag aldrig glömma, vad det
 berodde på kan jag heller säga det är
 olöst ännu, men vad jag sagt i Smedjan
 är ej förr uttalat

Skriv endast på denna sida!